

Igra kao prilika za učenje jezika kod djece vrtićke dobi

Topalović, Barbara

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:636173>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-08-24**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ

BARBARA TOPALOVIĆ

ZAVRŠNI RAD

**IGRA KAO PRILIKA ZA UČENJE JEZIKA KOD DJECE VRTIĆKE
DOBI**

Petrinja, rujan, 2023.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ
(Petrinja)

ZAVRŠNI RAD

Ime i prezime pristupnika: Barbara Topalović

TEMA ZAVRŠNOG RADA: Igra kao prilika za učenje jezika kod djece vrtićke dobi

MENTOR/ICA: Katarina Aladrović Slovaček

Petrinja, rujan, 2023.

Zahvala

Najprije zahvaljujem svojoj mentorici izv. prof. dr.sc. Katarini Aladrović Slovaček koja je uvijek bila prisutna i dostupna kada sam negdje zapela, nesebično davala savjete kako bih uspješno završila svoj rad.

Zahvaljujem svojoj kolegici Nives koja je studirala sa mnom od prve do treće godine, uvijek brisala suze kada sam pala ispit, bodrila me u najtežim trenucima, a isto tako zajedno se smijale i putovale. Zauvijek ću to pamtiti!

I na kraju, najveće hvala mojoj obitelji, a naročito dragom ocu koji mi je preporučio da idem na ovaj fakultet, koji me bodrio do zadnjeg dana studiranja. Hvala što si me podupirao za najljepšu profesiju. Tata bez tebe ne bih ovo uspjela, hvala ti!

Sažetak

O igri se može reći kako je ona aktivnost koja je sama sebi svrha. Djeca kroz igru razvijaju svoju osobnost, kreativnost, mišljenje ali isto tako i svoje nezrele funkcije. Na temelju igre se djeca pripremaju za život. Ona ga čini sposobnijim, društvenijim i jačim. Također, igra i mijenja dijete, odnosno razvija ga u socijalnim, tjelesnim i emocionalnim snagama. (Došen Dobud, 2016)

Jedna od prvih edukatorica u Hrvatskoj Antonija Cvijić u svojoj knjizi „Rukovođ za zabavištu“ je opisivala svoje vlastito iskustvo u vrtiću postupajući na uzoru prema Friedrich Frobel u kojoj je definirala igru kao: „Najbistriji proizvod čovjeka u djetinjem dobu.“ (Cvijić, 1895:26)

Naime, osim što dijete kroz igru razvija socijalne i emocionalne vještine, razvija i govor.

Dijete usvaja govor od odraslih. Slušajući razgovor odraslih dijete polako upija riječi te ih na posljetku izgovara samostalno. Za pravilan dječji izgovor bitni su roditelji, odgojitelji i djetetova okolina. Upravo o tome govori Petrović Sočo (1997) koja smatra kako djecu treba stavljati u razne situacije u kojem će dijete biti motivirano za komunikaciju te će samim time osposobiti dijete za njegov život.

Temeljna svrha i cilj ovog rada bilo je ispitati mišljenja djece rane i predškolske dobi o igri.

Istraživanje je provedeno putem otvorenih pitanja u kojemu je sudjelovalo šesnaestero djece u dobi od pet do sedam godina. Istraživanje je pokazalo kako djeca zaista vole igru, da se roditelji i dalje igraju sa svojom djecom te da su djeca puna mašte i kreativnosti u stvaranju novih igara.

KLJUČNE RIJEČI: govor, razvoj govora, usvajanje jezika, igre, vrsta igre

SUMMARY

Numerous authors and scientists have spoken and written about children's play. A lot has been researched and learned about children's play.

We could interpret child's play as an activity with a purpose on its own. Through play, children develop their personality, creativity, thinking, but also their immature functions.

Children prepare for life based on playing. It makes them more competent, more social and stronger. Also, play changes a child and develops it in social, physical and emotional areas.

(Došen Dobud, 2016)

One of the first educators in Croatia, Antonija Cvijić described her own experience in kindergarden in her book ‘ ‘ Rukovod za zabavištu’ ’ acting by example of Friedrich Frobel where she also defined children’s play as: „human’s brightest product in childhood.” (Cvijić 1895:26)

Apart from developing its social and emotional skills while playing, a child also develops speech. A child learns how to talk from adults. By listening to the conversation of adults, a child learns words and eventually pronounces them independently.

Parents, educators and the child's environment are important for correct pronunciation of words. That is exactly what Petrović Sočo (1997) is talking about, she believes that children should be placed in various situations that will motivate the child to communicate and therefore make it more capable for a life of his own.

The main purpose and aim of this paper is to examine the opinions of early and preschool children about play.

The research was conducted through open questions in which sixteen children between the ages of five and seven have participated.

The research has showed that children really love to play, that parents still play with their children, and that children are full of imagination and creativity when it comes to creating new games to play.

Key words: speech, development of speech, language acquisition, games, type of game

Sadržaj

1. Uvod.....	1
1.1 Usvajanje jezika	5
2. Razvoj govora u pojedinim razvojnim razdobljima.....	7
2.1 Razvoj govora djeteta u dobi do trećeg mjeseca	8
2.2. Razvoj govora djeteta u dobi od tri mjeseca do šest mjeseci	9
2.3. Razvoj govora djeteta u dobi od šest mjeseci do dvanaest mjeseci	9
2.4. Razvoj govora djeteta u dobi od prve do treće godine	10
2.5. Razvoj govora djeteta u dobi od četvrte do pete godine	11
2.6. Razvoj govora djeteta u dobi od šeste do sedme godine.....	11
3. Igra	13
3.1 Vrste igre	16
4. Metodologija.....	18
4.1 Opis uzorka	18
4.2 Opis instrumenta istraživanja	18
4.3 Cilj i problemi istraživanja.....	19
4.4 Hipoteze istraživanja	19
5. Rezultati	20
6. Rasprava i zaključak	31
7. Literatura.....	33
8. Popis tablica	35

1.Uvod

Bilo da se nalazimo na istoku ili zapadu ili pak u gradu ili selu riječ igra je poznata svakoj osobi na Zemlji. Dobro nam je poznato kako je igra dio zabave, opuštajuća i smirujuća, no s druge strane ona je i edukativna. Kada spomenemo riječ igra većinom su nam prva asocijacija upravo djeca. Djeca se od malena igraju, najprije istražujući svoje tijelo (igranje rukicama), zatim s igračkama pa sve do zajedničke igre s vršnjacima.

Igra je i sastavni dio istraživanja, otkrivanja i stvaranja naročito u razvojnem razdoblju djece koja je zapravo nezaobilazan dio ljudske akcije.

Kroz igru djeca uče i govor i jezik. S obzirom da su govor i jezik nezaobilazni faktor, važno je da dijete razvije gramatičke i sintaktičke vještine, obogaćuje svoj vokabular i razvija komunikacijske vještine. Upravo kroz razne igre, a naročito kroz jezične igre dijete usvaja pravilan izgovor, a samim time i maštu i kreativnost. Također, osim igara djetetu je potreban i odličan govorni uzor i bogato okruženje kako bi mogao komunicirati s drugima ali i aktivno slušati druge osobe.

U prvom dijelu ovog rada opisani su: jezik, govor i mišljenje u kojem su izneseni stavovi, mišljenja i definicije o tome što je jezik i govor te kakva je povezanost govora i jezika s mišljenjem. Nadalje je opisano usvajanje jezika kod djeteta. Da bi djeca mogla usvojiti jezik treba zadovoljiti razne socijalne, lingvističke i psihofizičke preduvjete.

Usvajanje jezika je zahtjevan proces, ali bez njega ne bih mogli ono najbitnije, a to je komunikacija među ljudima. U drugom dijelu se govori upravo o razvoju govora u pojedinim razvojnim razdobljima. Opisan je razvoj govora od samog rođenja djeteta pa sve do sedme godine života. Govorni razvoj djeteta može se pratiti kroz dva temeljna razdoblja: pred verbalno i verbalno razdoblje. Pred verbalno razdoblje započinje od rođenja do prve smislene riječi, dok verbalno razdoblje započinje od prve smislene riječi do automatizacije govora. U razvoju govora djeteta bitan faktor imaju odgojitelji, roditelji i djetetovo bogato okruženje.

U trećem dijelu govori se o igri i vrstama igre. Igra je nezaobilazan dio svakog djetinjstva. Djeca kroz igru razvijaju svoju maštu, kreativnost, osobnost, ali i ljubav i prijateljstvo. Djeca tijekom igre razvijaju svoje motoričke i psihičke funkcije.

S obzirom na dob djeteta mijenja se i vrsta igre. S toga se igre promatraju s obzirom na spoznajnu i socijalnu razinu. U posljednjem dijelu ovog rada opisano je istraživanje u

kojemu je sudjelovalo šesnaestero djece od toga osam dječaka i osam djevojčica u dobi od pet do sedam godina. Istraživanje se provelo na temelju pitanja koja su se bazirala na igru. Cilj istraživanja bio je ispitati mišljenja djece rane i predškolske dobi o igri. Rezultati istraživanja pokazali su kako se djeca zaista vole igrati te da u igri uživaju da im je ona izvor zabave ali istovremeno i edukacija.

1. Jezik, govor, mišljenje

Iako sve žive vrste imaju neki način komunikacije, ljudi su jedina živa bića koji su putem jezika i govora ovladali komunikacijom. Mnogi autori su na različite načine pokušavali objasniti, spojiti te razgraničiti pojam jezik i govor.

Autorica Pavličević-Franić (2005) među prvima koji je ukazao na činjenicu da su jezik i govor povezani, ali ne i istovjetni, bio je švicarski lingvist Ferdinand de Saussure. Ruski psiholog S.L. Rubinstein te talijanski psiholog R. Titone ukazivali su na razlike između jezika i govora. Smatrali su da je jezik sustav govornih sposobnosti, a govor jezik u djelovanju.

U Hrvatskoj enciklopediji Leksikografskog zavoda (2003) za jezik kažu da je sustav glasovnih znakova specifičan za svaku jezičnu zajednicu, a koji služi ponajprije za sporazumijevanje. A govor definiraju kao sustav verbalnih i neverbalnih znakova koji imaju značenje i koristi se u komunikaciji među ljudima.

Autorica Pavličević-Franić (2005:14) zaključuje slijedeće: „Jezik je društvena tvorevina i zajednički je svim pripadnicima iste jezične zajednice, a govor je individualna tvorevina svakog pojedinca.“

Bez jezika nema ni ljudske zajednice. Kako bi se čovjek sporazumio potrebno je primati i slati poruke čiji je sadržaj: osjećaji, misli, neka nova iskustva itd. (Šego J. 2009)

S autoricom Šego se također slaže i Pavličević-Franić (2005) koja govori kako je jezično sporazumijevanje najpotpuniji način komunikacije među ljudima bilo to u pisanom ili usmenom obliku.

Svi znamo govoriti, neki od nas progovore prije, neki kasnije, na teži način ili na lakši način usvoje. Ali možemo se zajedno složiti da je govor bio i bit će osnovni način komunikacije među ljudima.

Razvoj djeteta kao emocionalnog i intelektualnog bića bitan faktor ima govor.

S razvojem govora djetetove emocije i njegov intelektualni napredak sve se jasnije izražavaju. (Cimaš A., 2015)

No, u kakvim su odnosima jezik i govor s mišljenjem? Psihologija, lingvistika i filozofija pokušavaju tumačiti odnos između jezika, govora i mišljenja. Pavličević-Franić (2005) govori

o tome kako su teoretičari poput bihevorista između ta tri elementa stavili znak jednakosti, smatrajući mišljenje unutarnjim govorom. Dok su neurolingvisti tvrdili kako govor i mišljenje nisu identični, nego samo povezani. U trećoj skupini među teoretičarima, prevladava teza o neovisnosti prema kojoj mišljenje postoji izvan govora, a govor je neovisan o mišljenju. (Vigotski, L., 1962.,1977) Odnosno, postoji pred jezična misao, tj. pojam i prije negoli se oblikuje u unutarnji govor. Svim autorima je jedno zajedničko, a to je da se promatranje procesa ljudske komunikacije ne može odvojiti od proučavanja mišljenja. U misaonom procesu najprije počinje osjetilna spoznaja odnosno percepcija, zatim slijedi proces mišljenja u kojoj se događa sinteza, analiza, generalizacija i dr. te na kraju misaona spoznaja u kojoj pripada shvaćanje, razumijevanje. Dunja Pavličević Franić navodi slijedeće: „većinu svojih misaonih djelatnosti čovjek ispoljava govorom.“ Možemo zaključiti da odnos riječi i misli možemo zabilježiti strukturom: misao-unutarnji govor-vanjski govor.

Ruski teoretičar L. Vigotski (1977) odnos govora i mišljenja shematski prikazuje dvama krugovima koji se u jednom dijelu preklapaju.

Govorno mišljenje

Nadalje drugi znanstvenik poput Bruner-a smatra kako na mišljenje i inteligenciju jak utjecaj ima govor. Dok Whorf ide prema naprijed tvrdeći kako onoj vrsti jezika kojoj si izložen utječe mišljenje (prema Stančić-Ljubešić, 1994).

Pavličević- Franić stoga zaključuje da su odnos jezika-govora i mišljenja neraskidiva veza, koja jedna bez druge ne može. Kada bih samo jedna izostala narušila bi se jezična komunikacija. U svojoj knjizi „*Komunikacijom do gramatike*“ Pavličević-Franić prikazuje shematski prikaz svog zaključka.

1.1 Usvajanje jezika

Postoji jedna legenda u Engleskoj koja govori kako je škotski kralj Jakov VI. proveo lingvistički eksperiment. Taj eksperiment je htio provest kako bih doznao kojim su jezikom potekli svi ostali jezici. S toga je tek dvije rođene bebe poslao na nenastanjeni otok zajedno s dadiljom koja je bila gluhonijema. Kralj je pretpostavljao da će to biti Hebrejski jezik, no jasno je da djeca nisu progovorila ni jedan jezik, kada ni jedan jezik nisu čuli u svojoj okolini. (M. Prebeg Vilke, 1991).

Dijete u interakciji i komunikaciji s odraslima uči govor upravo govoreći. Osobito ako je dijete uspostavilo socio-emocionalnu vezu s odraslom osobom. Kod zajedničkih aktivnosti primjerice čitanje slikovnice dijete će postupno razumjeti verbalne poruke, pritom pokušavajući i sam izgovarati određene riječi. Okruženje u kojem dijete živi i koje ga okružuje mora ga motivirati i stvarati nove prilike koje će djetetu omogućiti daljnji govorni razvoj. (Petrović-Sočo B. 1997)

Jezik koji čovjek govori možemo podijeliti prema načinu učenja na: jezik koji se usvaja i jezik koji se uči. Dijete usvaja prvi jezik od rođenja prateći spoznajni razvoj. Većinom je riječ o jeziku koji je usvojen spontano od strane majke i obitelji koja okružuje dijete. „U ranome razvoju, sposobnost usvajanja jezika određena je genetski. Što dokazuje i činjenica da će sva djeca progovoriti (osim onih s teškom mentalnom zaostalošću) te usvojiti prvi tzv. materinski jezik.“ (D. Pavličević-Franić, 2005:41).

Upravo jezik čini drugačijim nas ljude od ostalih živih bića. Dok je s jedne strane usvajanje jezika obična pojava, s druge strane je čarobna i nevjerojatna.

„Samo usvajanje jezika pokazuje opća svojstva zajednička svoj djeci na svijetu jer ona uspijevaju uspješno usvojiti jezik, bez obzira na svoja ostala svojstva, bez obzira na to kojemu su jeziku izložena u prirodnim situacijama te načinu poučavanja jer u vrlo kratkome razdoblju uspijevaju ovladati najrazličitijim jezičnim razinama.“ (K. Aladrović Slovaček, 2019:26)

Autorica Pavličević- Franić govori kako bi dijete usvojilo jezik najprije mora ovladati svim njegovim razinama, a to podrazumijeva: značenjsku, gramatičku i uporabnu. (prema Aladrović Slovaček, 2019)

Staniša Nikolić na temu kako dijete usvaja govor, navodi slijedeće „, da bi dijete moglo učiti govor, ono istodobno mora razviti sposobnost simbolizacije i razumijevanja simbola. Međutim, mogućnost da se jezik nauči uvjetovana je u isto vrijeme i fiziološkom zrelošću djetetova nervnog sistema i procesom njegove socijalizacije.“ (1985:37)

Iako je govor posvuda, ili ipak radi toga, gotovo da se ne primjećuje. U zadnje vrijeme se situacija počela mijenjati- govor prestaje biti posvuda. Sve je manje razgovora među ljudima općenito. Neki izvori kažu da je razgovor u obiteljima sveden na 10-12 minuta dnevno (R. Patzlaff, 2004.) Stoga djeca više ne usvajaju govor samo spontano, nego ga moraju naučiti tj. govor mora biti potaknut, a prije svega za tu glavnu ulogu potreban je dobar govorni uzor, potrebno je ono najvažnije, a to je interakcija s ljudima. (V. Velički i Katarinčić I., 2011)

Dakle da bi čovjek usvojio i naučio jezik, mora zadovoljiti razne socijalne, lingvističke i psihofizičke preduvjete, npr. Uredan spoznajni razvoj, razvijeni govorni i slušni organi, sposobnost učenja jezika i dr. (D. Pavličević- Franić, 2005)

Možemo se složiti kako je usvajanje jezika svojevrstan i zahtjevan, no isto tako bez usvojenog jezika kao ljudi ne bih mogli ništa. Usvajanjem jezika ostvarujemo ono najbitnije, a to je ostvarenje komunikacije odnosno uspješan proces sporazumijevanja te socijalizacija u okruženju i široj društvenoj zajednici.

„Usvajanje jezika složen je proces i valja mu pristupiti multidisciplinarno.“ (Pavličević Franić, 2005:41)

2.Razvoj govora u pojedinim razvojnim razdobljima

Djeca prilikom rođenja dolaze u svijet u kojem su željni, spremni i sposobni usvojiti svoj jezik. Dobro nam je poznato kako djeca imaju mozak poput „spužve“ koji upija svaki govor i jezik. Tijekom prvih šest godina djetetovog života imamo jedinstvenu priliku da mu pomognemo usvojiti vještinu kojom će se služiti cijeli život, a to je sposobnost služenja jezikom. „Jezik je glavni način kojim će vaše dijete komunicirati“. (K. Apel i J.J. Masterson, 2004:12) Glavni govorni uzor za djecu su upravo roditelji te sama okolina koja ih okružuje. S vremenom što je dijete starije njegove jezične vještine će jačati, moći će bolje izraziti svoje osjećaje i misli, ohrabrivati i pomagati drugima, slijediti svoje interese i talente.

Prema E.H. Lennenberg (Spencer, 2001), u rasponu od 18-24 mjeseci nakon rođenja nalazi se kritičan period u kojem djeca započinju govor, a period koji se smatra osjetljivim razdobljem za razvoj govora je od druge godine do puberteta.

Govorni razvoj može se pratiti preko dva osnovna razdoblja: pred verbalno i verbalno razdoblje. Pred verbalno razdoblje započinje od rođenja do prve smislene riječi. Dok verbalno razdoblje započinje od prve smislene riječi do automatizacije govora. Pred verbalno razdoblje je važan preduvjet za kasniji razvoj govora i jezika. (K. Apel i J.J. Masterson, 2004)

U psiho lingvističkoj teoriji je Reynell (prema Šikic, 1988) shematski prikazao normalan razvoj govora i jezika kod djece. Dijeli se na razumijevanje govora i produkciju govora. Kod razumijevanja govora spada govorno iskustvo koje je bitno kako bi djeca pravilno razvila jezične i govorne sposobnosti, zatim slušanje govora koja je preduvjet za govorno razumijevanje i percepcija govora koja je nužna da bi se stvorila semantička, sintaktička, leksička i fonetska govorna razina.

Kod produkcije govora spada ekspresija govora, artikulirani govor i želja za govornim izražavanjem. Reynel je između razumijevanja govora i produkcije govora smjestio formiranje pojmova gdje djeca formiraju nove pojmove iz različitih perceptivnih izvora.

U nastavku ćemo govoriti o govornim razvojnim razdobljima od samog rođenja djeteta do šeste godine djetetovog života.

2.1 Razvoj govora djeteta u dobi do trećeg mjeseca

Prva komunikacija dojenčeta s okolinom će biti upravo plač, koja će se javiti kod svakog dojenčeta. Prema Škariću (1988) to je faza kričanja koja se odvija u prva dva mjeseca života.

Plakanjem će dijete u principu iznositi svoje ugone ili neugode. Majka koja će većinskim dijelom provoditi vrijeme sa svojim dojenčetom, naučit će komunicirati s djetetovim plakanjem. Majka će znati plače li dijete jer je gladno ili mu je vruće. Time smo već započeli komunikaciju s djetetom te se uspostavlja rana emotivna komunikacija. Bitno je naglasiti da u prvim mjesecima djetetovog života, djeca ne izvode ni pokrete ni radnje s organima govora, osim što otvaraju i zatvaraju svoja usta. Ponekad se jezik nađe na putu pa se kroz plač mogu nazirati glasovi poput „le-le“ (Mirjana Prebeg Vilke, 1991).

Nakon toga dolazi faza gukanja koja započinje već u drugom mjesecu. Za razliku od dotadašnjeg glasanja, gukanje je povezano s osjećajem ugone. Dijete spontano počinje proizvoditi jednostavne vokalne zvukove. Vrlo je važno da roditelji i osobe koje okružuju dojenče reagiraju na njihovo gukanje govorom, odgovaraju im te oponašaju djetetovo glasanje jer će time dijete dobiti povratnu informaciju da ga slušaju pa će se više glasati.

Gugutanje s dojenčetom treba se odvijati naizmjenično, zastajući i slušajući ga dok guguće. Takva komunikacija s djetetom utječe ne samo na razvoj govora, već i na emocionalno-socijalni razvoj općenito. (M. Prebeg Vilke, 1991).

Na početku drugog mjeseca pojavljuje se specifična reakcija u obliku slušne koncentracije kao reakcija na ljudski govor. Između 6. i 8. tjedna javlja se prvi socijalni osmijeh. (V. Velički i I. Katarinčić, 2011)

2.2. Razvoj govora djeteta u dobi od tri mjeseca do šest mjeseci

Faza kvalitetne promjene krika, pojave smijeha i gukanja.

„Gukanje je povezano s osjećajem ugode, nalazimo ga u glasanju sve djece bez obzira na rasu ili kulturu kojoj pripadaju, jednako kao i kod djece oštećena sluha.“ (V. Velički i I. Katarinčić, 2011:9)

Autorica I. Posokhova (2008;rev 2016) govori o tome kako dojenče počinje ovladavati prvim elementom ljudskog govora koji se naziva intonacija. Počinje se razvijati intonacijska kvaliteta krika. Naime, krik više nije jednoličan nego je bogat i snažan. Beba također aktivnije guguće u prisutnosti odraslih. U četvrtom mjesecu života počinju se pojavljivati početci oponašanja i aktivno smijanje kao emotivna reakcija u komunikaciji s odraslima. Između petog i šestog mjeseca beba je već narasla, pa s toga u usnoj šupljini ima više mjesta za kretanje jezika. U ovoj se fazi pojavljuju glasovne igre i brbljanje. Također, javlja se slogovno glasanje (primjerice: laa-laa, tatata, bababa itd.) to slogovno glasanje kasnije prelazi u slogovno brbljanje koje je popraćeno slušnom kontrolom ponavljanju glasova. Ova faza je vrlo bitna, zbog toga što se spajaju odvojeni glasovi u glasovne sekvence na temelju kojih se stvara govor.

Posokhova (2008) smatra kako upravo u ovom razdoblju izostajanje gukanja, faze krika i odsutnost smijeha ukazuje na simptom koji može ukazivati na neko oštećenje.

2.3. Razvoj govora djeteta u dobi od šest mjeseci do dvanaest mjeseci

U ovim mjesecima glasovno brbljanje počinje podsjećati na materinski jezik. Zbog toga što dijete kontrolirano ponavlja isti slog poput ta-ta, ma-ma itd. Počinje sličiti pravim riječima. Bitno je naglasiti da brbljanje postaje socijalno, dijete brblja dok se igra, razgovara s odraslima, pažljivo promatra dok odrasli govore. Slogovno

glasanje postaje bogatije nakon osam mjeseci, javlja se prva riječ sa značenjem. Također se javlja i gestovna imitacija naprimjer kada netko odlazi dijete maše i govori „pa-pa“. Na kraju pred verbalnog razdoblja odnosno prve godine dijete reagira na svoje ime, pokazuje rukom što želi, razumije kratke i jednostavne upute poput „daj loptu, dođi ovdje...“, odmahuje glavom u značenju „ne“. Skriva se iza majke od nepoznatih osoba. Skreće pogled prema osobama i stvarima koje smo imenovali poput „Gdje je lopta, kamion..., gdje je mama...?“ U ovome razdoblju bitno je naglasiti da se postepeno razvija senzomotorički govorni sustav te da rano odvajanje od roditelja može loše utjecati na govorni razvoj kod djeteta. (I. Posokhova 2008, rev. 2016)

Također, dijete može slušati jednostavne priče ili pjesme. Isto tako pokazuje i slike u knjizi kada se imenuju (K. Apel i J. J. Masterson, 2004)

Šikić (1988) govori kako djetetu u ovoj dobi drugi zvukovi ne odvrću pažnju dok sluša govor.

2.4. Razvoj govora djeteta u dobi od prve do treće godine

„Najintenzivniji razvoj jezika i govora događa se u prve tri godine života.“ (I. Mesec, 2010; rev. 2016: 8) U prvoj godini života razvija se intonacijski element govora koji je povezan s gestama, izrazima lica i emocijama. Također, priprema se i glasovna baza govora i razumijevanja nakon čega dolazi prva smisljena riječ. Kada dijete izgovori svoju prvu smislenu riječ, počinje se pratiti razvoj govora prema broju riječi koje dijete govori/koristi. U prvoj polovici druge godine, kako dijete promatra i sluša osobe iz svoje okoline, počinje koristiti imenice i glagole. Zna pokazati i imenovati svakodnevnih stvari, oponaša životinje, na pitanja najčešće odgovara sa „da“ ili „ne“. Dok u posljednjoj polovici druge godine spontano počinje povezivati dvije riječi, time počinje stvarati svoje prve rečenice („Ja jesti“, „Daj balon“, „Gdje dudu?“). I. Posokhova govori kako dvogodišnje dijete puno više razumije, nego što može izgovoriti. Izgovor većine glasova i dalje je nejasan. Pojavljuju se holofraze. Nakon, navršenih dvije godine dijete upotrebljava rečenicu koja sadrži 2-3 riječi. Trogodišnjak govori 1500-2000 riječi. (I. Posokhova, 2016.) Pojavljuju se neologizmi. Dijete u trećoj godini postavlja jednostavna pitanja, može

slušati kratke priče, lista slikovnicu, razumije odnos: gore, dolje, na. Uz imenice i glagole, koristi pridjeve i zamjenice. (I. Mesec 2010, rev. 2016)

Dijete obično govori glatko, ne ponavlja slogove ili riječi, ljudi koji ne poznaju dijete razumiju njegov govor. Dijete može ispričati gdje je bio i što je radio naprimjer sa svojim prijateljem. (K. Apel i J. J. Masterson. 2004)

2.5. Razvoj govora djeteta u dobi od četvrte do pete godine

U četvrtoj godini govor je jasan. Rečenice postaju složenije, koristi 3-4 riječi u rečenici. Četvrta godina se naziva još i „zlatno doba pitanja“ – djeca postavljaju spoznajna pitanja. Traže informacije o stvarima koje ih okružuju, na pitanja trebamo strpljivo odgovarati jer naši odgovori proširuju dječju spoznaju. U petoj godini je bogata interakcija s okolinom, petogodišnjak koristi riječi gramatički točno. Zna brojati do 10, adekvatno odgovara na pitanja: kako, koliko? Može pričati duge priče te imenuje krug i trokut (I. Mesec, 2010, rev. 2016).

Apel i Masterson (2004) navode kako dijete u dobi između četvrte i pete godine zna ispravno izgovarati većinu glasova, jednostavno i tečno komunicira s obitelji i prijateljima, može ispričati priču uz pridržavanje teme. Sluša priče te može odgovoriti na pitanja koja mu se postave vezano uz priču.

2.6. Razvoj govora djeteta u dobi od šeste do sedme godine

U šestoj godini vokabular je sve bogatiji. Dijete koristi složene rečenice sa svim vrstama riječi, izgovor svih glasova je pravilan. Razumije koncept vremena danas, jučer, sutra. Počinje interes za slova i pisanje, zna napisati svoje ime. Može prepoznati geometrijske oblike te ih imenovati.

U sedmoj godini djetetovog života dijete ulazi u duže dijaloge, kada prepričava priču ili gdje je bio; imenuje likove, temu i događaje. Počinje usvajati apstraktne pojmove poput: bogatstvo, sreća, mržnja itd. Imenuje godišnja doba, razlikuje ih. Složene rečenice lako koristi. „Usvaja fonološku svjesnost/slušnu analizu i sintezu: može izdvojiti prvi i zadnji glas u riječima, rastaviti riječi na glasove...“ (I. Mesec, 2010; rev. 2016:18).

Autorica I. Posokhova smatra kako se u razdoblju ranog i predškolskog djetinjstva stvara daljnji temelj za ovladavanje jezičnim vještinama, a to su pisanje i čitanje.

Kako bi dijete usvojilo govor, zatim čitanje i pisanje osim dobrog govornog uzora potrebna je i igra koja će razvijati djetetove motoričke i psihičke funkcije.

3. Igra

Riječ igra je imenica ženskog roda, koja potječe još iz praslavenskog jezika, a koja u staroslavenskom jeziku polako poprima današnji izraz.

U prvotnom značenju riječi igra u svome rječniku Vladimir Anić (2001) govori kako je to spontana tjelesna i intelektualna aktivnost kao sastavni dio odrastanja i razvijanja ličnosti kod djeteta.

K. Aladrović Slovaček (2018) navodi kako je čovjek „Homo Ludens“ što znači biće koje se igra, a ne samo biće koje radi i razmišlja.

Kada spomenemo riječ „igra“ sigurno pomislimo na svoje prošle dane, pogotovo djetinjstvo, kada smo bili bezbrižni i sretni i jedino što nam je bilo bitno kada, s kime i što ćemo se igrati? Zasigurno se vremena, generacije i običaji mijenjaju, ali jedno je sigurno djeca će se uvijek igrati. Možda se te igre mijenjaju, neke su zastarjele i zaboravljene, no to ne mijenja činjenicu da je igra vječna pojava/aktivnost kod djece.

„Igra i djetinjstvo dva su podudarna, međusobno uvjetovana pojma“ (A. Došen Dobud, 2016:11). Poznato je kako se igra ne odvija samo u djetinjstvu, već i u odrasloj dobi. Ako promatramo okolinu, primijetit ćemo da se igraju i životinje.

Upravo zbog životinja, još u 19. stoljeću potakla je Karla Groosa da napiše kako je igra značajan činitelj prirodne selekcije jer se igrom razvijaju sposobnosti i umijeća koji su važni za životni opstanak. (A.D. Dobud, 2016).

S druge strane dok gledamo kako se dijete igra, nama odraslima se to čini kao izvor zabave. No, upravo iz igre djeca stječu svoja prva iskustva, sposobnosti i znanja. Primjerice u spontanoj igri djeca uče hodati i govoriti. Osim što djetetu igra pruža nove spoznaje i zabavu, s druge strane im pruža osjećaj sigurnosti, prihvaćenosti, mir i ljubav. Možemo zaključiti kako je igra dječja osnovna i ne zamjenjiva aktivnost. (Peti-Stantić i Velički, 2008)

„Kao osnovna obilježja igre mnogi autori navode sljedeće: unutrašnja motivacija, fleksibilnost, povezanost igre s pozitivnim emocijama, usmjerenost na proces, a ne na produkt i slično“. (Ivon, 2011:13). Možemo zaključiti kako igra, ne podrazumijeva samo zabavu djetetu već ono mijenja dijete u unutarnjem i vanjskom smislu. Upravo igra uči dijete kako da bude društvenije, sposobnije, kreativnije, socijaliziranije.

Igru i njezine elemente proučava psihologija, pedagogija, sociologija, antropologija i dr. Mnogi autori su iznijeli svoje činjenice i definicije vezane za fenomen igre, neki od njih su tražili odgovor na pitanje što je zajednički nazivnik svih igara? Istaknut ću Z. Matejića koji kaže: „Polazeći od toga da je igra otvorena, vanjska (praktična) aktivnost djeteta, ističemo sljedeće njene karakteristike:

1. Igra je simulativno ponašanje sa slijedećim odlikama:

- Divergentnost (organizacija ponašanja na nov i neobičan način)
- Nekompletnost (ne obuhvaća dostizanje specifičnog cilja, sažeto i skraćeno ponašanje);
- Neadekvatnost (ponašanja nesuglasno datoj situaciji);

2. Igra je autotelična aktivnost, iz čega slijedi:

- Da posjeduje vlastite izvore motivacije;
- Da je proces igre važniji od ishoda akcije;
- Dominacija sredstava nad ciljevima;
- Odsutnost neposrednih pragmatičnih učinaka;

3. Igra ispunjava privatne funkcije igrača tj.:

- Oslobađa od napetosti, rješava konflikt;
- Regulira fizički, spoznajni i socijalno- emocionalni razvoj;

4. Igra se izvodi u stanju optimalnog motivacijskog tonusa, iz čega slijedi;

- Igra se javlja u odsutnosti neodložnih bioloških prisila i socijalnih prijetnji;
- U stanju umjerene psihičke tenzije.“ (M. Duran, 1995:12)

I dok mnogi autori traže činjenice i pravu definiciju za igru možemo se složiti s autoricom A. Došen Dobud (2016:11.) koja kaže: „Dokle god je

života na Zemlji, nije i neće biti izrečena posljednja riječ, misao i spoznaja o igri.“

Igra je jedan od prvih načina učenja koji omogućuje stjecanje novih spoznaja kroz vlastito iskustvo. U ranom razdoblju dječjeg života prisutan je interes za igru. Dijete se uživljava u igru i upravo u igri dijete daje najviše svoje pažnje i koncentracije te kreativnosti. (Đurić, 2009)

Također igre su podijeljene prema socijalnoj i spoznajnoj razini. Svaka ta vrsta igre ima svoju funkciju iz koje dijete nešto novo stječe i uči. Upravo o tome ćemo govoriti opširnije u slijedećem poglavlju.

3.1 Vrste igre

U suvremenim izvorima igra se promatra s obzirom na socijalnu i spoznajnu razinu. U oba aspekta se složenost igre mijenja ovisno o dobi djeteta. Shematski prikaz prikazan je u Tablici 1. i Tablici 2. (A. Došen Dobud 2016:15)

Tablica 1. Vrste igre s obzirom na spoznajnu razinu, prema Došen Dobud, 2016.

Vrsta igre	Opis
Funkcionalna	Jednostavni mišićni pokreti koji se ponavljaju s predmetima ili bez njih.
Konstruktivna	Baratanje predmetima s namjerom da se od njih nešto stvori.
Igra pretvaranja	Upotreba predmeta ili ljudi kao simbola za nešto što oni inače nisu.
Igre s pravilima	Igranje igara u skladu s unaprijed poznatim pravilima i ograničenjima.

Tablica 2. Vrste igre s obzirom na socijalnu razinu, prema Došen Dobud, 2016.

Vrsta igre	Opis
Promatranje	Gledanje drugih kako se igraju bez uključivanja drugih u igru.
Samostalna	Samostalno i nezavisno igranje bez pokušaja približavanja drugoj djeci.

Usporedna	Igranje pokraj druge djece sa sličnim materijalom, ali bez pravog druženja ili suradnje.
Povezujuća	Igranje s drugom djecom nečeg svima bliskog, ali bez podjele rada ili podređenost nekom općem grupnom cilju.
Suradnička	Igranje u grupi koja je stvorena radi obavljanja neke aktivnosti ili postizanja nekog cilja. Gdje su postupci pojedinih članova usklađeni radi ostvarenja zajedničkog cilja.

Cjelokupnu igranu raznolikost djetinjstva najčešće se u literaturi dijeli na tri kategorije: funkcionalna igra, simbolička igra i igra s pravilima.

Funkcionalna igra kako i sam naziv kaže, definira se kao igra s novim funkcijama koje sazrijevaju u djetetu, a to su: motorički, osjetni i perceptivni.

Simboličku igru razvojni psiholozi smatraju kao bitan element u kontekstu psihičkog razvoja djeteta. Vigotski, Elkonin i drugi ruski autori simboličku igru vežu s pojmom „igra uloga“. Zbog toga što još od ranije dobi djevojčice se najčešće igraju u kuhinji, da rade kolače, voze bebu u kolicima, time se pripremaju za ulogu majke i žene. Dok se dječaci igraju s alatima, primjerice popravljaju aute, tako se pripremaju za ulogu muškarca.

Igre s pravilima javljaju se otprilike od sedme do jedanaeste godine života i ne nestaju. Taj oblik igre priprema djecu za daljnji budući život, uči ih o ljudskim pravima i normama koje su unaprijed određene. Na smiješan i jednostavan način djecu možemo naučiti „ozbiljnim stvarima“ jer djeca kroz igru najbolje i najbrže uče. (K. Aladrović Slovaček, 2018.)

4. Metodologija

4.1 Opis uzorka

Istraživanje je provedeno u vremenskom razdoblju od 24. travnja, 2023. do 8. svibnja 2023. godine. Mjesto istraživanja je provedeno u dječjem vrtiću Velika Gorica. U istraživanju su sudjelovala djeca iz mješovite starije i predškolske skupine. U istraživanju je sudjelovalo ukupno 16 djece. Od toga je bilo 8 dječaka i 8 djevojčica. Dob djece je u rasponu od 5 do 7 godina, odnosno osmero djece ima 6 godina, troje djece ima 7 godina i petero djece ima 5 godina.

4.2 Opis instrumenta istraživanja

Instrument istraživanja bili su otvoreni tipovi pitanja koja su se bazirala na igru. Postavljala sam djeci 12 pitanja- od toga su pet pitanja bila za nabranje, četiri pitanja s odgovorima „da“ ili „ne“, te tri pitanja već s ponuđenim odgovorom. Pitanja za istraživanje koja sam ispitivala djecu su jednostavna, osnovna i djeci poznate riječi. Ispitivala sam ih vole li se igrati, ako da koja im je najdraža igra. Zatim, igraju li igre s pravilima, koje igre s pravilima vole. Da mi nabroje igre koje igraju u vrtiću. Zatim pitanja vezana za kuću poput igrate li se kod kuće, s kime se igrate kod kuće, što se volite igrati kod kuće. Nakon toga slijede pitanja uz ponuđeni odgovor vole li se više igrati sami ili s prijateljima, vole li se više igrati vani na zraku ili unutra i vole li više sami osmisliti igru ili da im netko odredi što će se igrati. Za kraj sam ih ispitala koje bi igre voljeli igrati više u vrtiću s odgojiteljicama. Zanimalo me vole li se zaista djeca igrati, s kime se najčešće igraju kod kuće, je li

istina da se sve manje roditelja kod kuće igra sa svojom djecom te koje sve igre bi voljeli igrati u vrtiću.

ga

4.3 Cilj i problemi istraživanja

Cilj istraživanja bio je ispitati mišljenja djece rane i predškolske dobi o igri, a problemi proizašli iz temeljnog cilja su:

1. Ispitati koliko djeca vole igru i koja im je najdraža igra te igraju li igre s pravilima, ako da nabrojiti ih
2. Ispitati koje igre djeca najčešće igraju u vrtiću
3. Koje igre djeca igraju kod kuće i s kime se igraju
4. S kime se igraju izvan obitelji i gdje se igraju
5. Koliko su kreativni u kreiranju igre

4.4 Hipoteze istraživanja

1. Očekuje se da se većina djece zaista voli igrati te da imaju svoju najdražu igru i da svi igraju igre s pravilima, nabrojati će raznovrsne igre s pravilima koje igraju.
2. Očekuje se da djeca igraju mnogobrojne razne igre u vrtiću.
3. Očekuje se da se djeca kod kuće više igraju društvene igre s roditeljima.
4. Očekuje se da se djeca izvan obitelji igraju sa svojim prijateljima, vani na zraku u dvorištu.
5. Očekuje se da su djeca jako kreativna u smišljanju igre.

5. Rezultati

Prvi postavljeni cilj bio je saznati koliko zaista djeca vole igru, koja im je najdraža igra te vole li igre s pravilima? Iz toga je proizašla hipoteza koja govori da se većina djece voli igrati, da imaju svoju najdražu igru i da vole igre s pravilima te da ih igraju. Iz tablice je vidljivo da od 16 ispitanih djece, 15-ero djece se voli igrati, dok iznenađujuće jedno dijete ne voli baš. Na pitanje *vole li se igrati?* Šest dječaka odgovorilo je „da“, jedan dječak odgovorio je „ne“, a jedan dječak „ne baš puno, ali volim.“ Što se tiče djevojčica, sedam djevojčica odgovorilo je „da“, dok je jedna djevojčica odgovorila „da, jako.“ Što se tiče dobi djece, petero djece od pet godina odgovorilo je „da“, djeca sa šest godina- 5 ih je odgovorilo „da“, jedno „da, jako“, jedno „volim“ i jedno „ne baš puno, ali volim.“ Te za kraj troje djece od 7 godina odgovorilo je na pitanje „da.“

Tablica 3. Vole li se djeca igrati

Odgovori:	Dječaci	Djevojčice	5 godina	6 godina	7 godina
Da	6	7	5	5	3
Ne					
Da, jako		1		1	
Volim	1			1	
Ne baš puno ali volim	1			1	

Na pitanje : „koja im je najdraža igra“ kao što možemo vidjeti u tablici ima raznih odgovora. Što se tiče dječaka čak njima trojici je najdraža igra nogomet, jednom dječaku je najdraža igra monopoly, jednom dječaku igre sa životinjama, jednom dječaku slaganje lego kocki, čak jedan dječak najviše voli igrati igrice i jako kreativna igra- igra super junaka je odgovorio jedan dječak. S druge strane tri djevojčice su odgovorile da im je najdraža igra-igre skrivača, jedna djevojčica voli slagati puzzle, dvije se voli igrati s lutkama i barbikama i jedna djevojčica voli crtati te jedna djevojčica se najviše voli igrati u kuhinji.

Tablica 4. Koja je djeci najdraža igra

Odgovori:	Dječaci	Djevojčice
Nogomet	3	
Skrivača		3
Monopoly	1	
Slaganje puzzle		1
Igre s lutkama		2
Igre s životinjama	1	
Crtanje		1
Slaganje lego kocki	1	
Igrice	1	
Igra super junaka	1	
Igra u kuhinji		1

Slijedeće postavljeno pitanje je: „Igraš li igre s pravilima?“ Četvero dječaka odgovorilo je da igra, troje dječaka je odgovorilo da ne igraju uopće, što je iznenađujuće te jedan dječak je odgovorio da igra ponekad. Dok je sedam djevojčica odgovorilo da igraju igre s pravilima i samo jedna da ih ne igra.

Tablica 5. Igraš li igre sa pravilima

Igraš li igre s pravilima:	dječaci	djevojčice
Da	4	7
Ne	3	1
Ponekad da	1	

U slijedećoj tablici se nalaze odgovori na pitanje: „Nabroji igre s pravilima koje igraš.“

Već vizualno možemo vidjeti kako djevojčice puno više igraju igre s pravilima, te samim time su više toga i nabrojali. Dvoje dječaka je nabrojalo memory, jedan dječak igra igre s kartama, troje dječaka je odgovorilo nogomet i dva dječaka je reklo „Čovječe ne ljuti se“ i jedan dječak igru „Alias“. Što se tiče djevojčica tri djevojčice su također odgovorile memory, jedna djevojčica slagalice i jedna igru „Čovječe ne ljuti se“. Zatim je jedna djevojčica odgovorila graničara, isto tako jedna glazbene stolice, zatim Uno, pogađanje životinja, pokvareni telefon i nakraju isto tako jedna djevojčica je čak odgovorila da jako voli igrati šah.

Tablica 6. Nabroji igre s pravilima koje igraš

Odgovori:	Dječaci	Djevojčice
Memory	2	3
Slagalice		1
Igre s kartama	1	
nogomet	3	

Čoveče ne ljuti se	2	1
Graničara		1
Glazbene stolice		1
Uno		1
Pogađanje životinja		1
Pokvareni telefon		1
Alias	1	
Šah		1

Drugi cilj je bio ispitati koje igre djeca najčešće igraju u vrtiću. Iz toga je proizašla hipoteza koja govori da djeca igraju mnogobrojne igre u vrtiću. Djevojčice i dječaci su zaista dosta nabrojali igara koje sve igraju u vrtiću. Jedan dječak je odgovorio kako se voli igrati u kuhinji, četiri dječaka nogomet, jedan dječak s magnetima, troje dječaka s autićima i troje s kockama. Jedan dječak je odgovorio crtanje, čak četvero dječaka je spomenulo igru „Pogodi tko si“. A igre poput Uno, lego kocke i lovice je navelo po jedan dječak. Troje dječaka je odgovorilo kako u vrtiću igraju lopova i policajca te ih troje slaže puzzle. Što se tiče djevojčica po jedan odgovor su bile igre: slaganje slagalica, igra super junaka, spuštanje niz tobogan, gluma mame, ljuljanje na ljuljački te igra špijuna. Pet djevojčica odgovorilo je kako se igraju u kuhinji. Zanimljivo je da se dvije djevojčice igraju s autićima isto tako dvije djevojčice koje se igraju s kockama. Tri djevojčice crtaju, a dvije se igraju frizera. Dvije djevojčice vole slagati puzzle i igrati se policajca i lopova.

Tablica 7. Nabroji mi igre koje se igraš u vrtiću

Odgovori:	Dječaci	djevojčice
Slaganje slagalica		1
Glumim mamu		1
U kuhinji	1	5
Super junaka		1
nogomet	4	
S magnetima	1	
S autićima	3	2
S kockama	3	2
Crtanje	1	3
Igranje frizera		2
Pogodi tko si	4	
Uno	1	
Lego kocke	1	
Lovice	1	
Policajca i lopova	3	2
Spuštanje niz tobogan		1
Igra s loptom		1
Puzzle	3	2
Ljuljanje na ljuljački		1
Špijuna		1

Treći cilj je: „ Koje igre djeca igraju kod kuće i s kime se igraju?“ Iz toga je proizašla hipoteza koja govori kako se očekuje se da se djeca kod kuće više igraju društvenih igara s roditeljima.

Na pitanje igraju li se doma od šesnaestero djece, petnaest ih je odgovorilo „da“ dok je jedno dijete odgovorilo „ponekad“. Odnosno sedmero dječaka je odgovorilo „da“, dok je jedan dječak odgovorio „ponekad“. Što se tiče djevojčica svih osam djevojčica je odgovorilo „da.“

Tablica 8. Igrate li se doma

Odgovori	Dječaci	Djevojčice
Da	7	8
Ponekad	1	

Na postavljeno pitanje „S kime se igrate kod kuće?“ Djeca su najčešće odgovarala s mamom i tatom, samo s mamom ili tatom, sa sestrom ili bratom te sami.

Jedan dječak je odgovorio kako se igra i s mamom i s tatom, isto tako jedan dječak se igra samo s tatom. Petero dječaka je odgovorilo kako se igraju sa svojim bratom. Nažalost, jedan dječak je odgovorio kako se kod kuće ne igra ni s mamom ni s tatom već sam. Šest djevojčica odgovorilo je da se kod kuće igraju s mamom i tatom te dvije djevojčice koje se igraju sa sestrom.

Tablica 9. S kim se igrate kod kuće

Odgovori:	Dječaci	Djevojčice
S mamom i tatom	1	6
Samo s mamom		
Samo s tatom	1	
Bratom	5	
Sestrom		2

Sam	1	

Šesnaestero djece je nabrajalo koje se sve igre igraju kod kuće. Četvero dječaka odgovorilo je kako igraju nogomet, dva dječaka se igraju skrivača, a po jedan odgovor su igre: crtanje, slaganje lego kocki, play station, košarka, , bojanje bojanke i skakanje po trampolinu. Što se tiče djevojčica. Pet djevojčica je nabrojalo igru memory, zatim tri djevojčice crtanje, a po jedan odgovor su igre: rezanje papira sa škarama, LOL lutkice, barbik, šah, križić-kružić i „Čovječe ne ljuti se“.

Tablica 10. Nabroji igre koje se igraš kod kuće

Odgovori:	Dječaci	Djevojčice
Memory		5
Crtanje	1	3
Rezanje papira sa škarama		1
LOL lutkice		1
Lego kocke	1	
Nogomet	4	1
Play station	1	
Skakanje po trampolinu	1	
S barbikama		1
Skrivača	2	
Šah		1
Košarka	1	
Križić-kružić		1
Čovječe ne ljuti se		1
Bojim bojanku	1	

Četvrti cilj je bio saznati s kime se djeca igraju izvan obitelji i gdje se igraju. Iz toga je proizašla hipoteza koja govori kako se očekuje da se djeca izvan obitelji igraju sa svojim prijateljima, vani na zraku u dvorištu. Na postavljeno pitanje: „Voliš li se više igrati sam ili s prijateljima?“ od šesnaestero djece njih petnaest je odgovorilo „s prijateljima“, a jedno dijete je odgovorilo „sam“. Odnosno sedam dječaka je odgovorilo „s prijateljima“, a jedan dječak „sam“. Dok je svih osam djevojčica odgovorilo da se vole igrati više s prijateljima.

Tablica 11. Voliš li se igrati sam ili s prijateljima

Odgovori:	Dječaci	Djevojčice
S prijateljima	7	8
Sam	1	

Slijedeće postavljeno pitanje je „Voliš li se više igrati vani na zraku ili unutra?“ Od šesnaestero djece njih trinaest je odgovorilo kako se više vole igrati vani na zraku, jedno dijete se voli više igrati unutra dok dvoje djece vole i jedno i drugo. Od ukupno osam dječaka njih sedam se voli igrati vani, a jedan dječak voli oba dvoje. Što se tiče djevojčica šest djevojčica se voli više igrati vani na zraku, jedna djevojčica unutra i jedna djevojčica voli i jedno i drugo.

Tablica 12. Voliš li se više igrati vani na zraku ili unutra

Odgovori:	Dječaci	Djevojčice
Vani na zraku	7	6
Unutra		1
Oba dvoje	1	1

Posljednji cilj je bio saznati koliko su kreativni u kreiranju igre. Uz to ide hipoteza u kojoj se očekuje da su djeca jako kreativna u smišljanju igre.

Na pitanje vole li više sami smisliti igru ili da im netko odredi što će se igrati, desetero djece je odgovorilo da vole sami smisliti, dvoje djece je odgovorilo da više vole kada im netko odredi što će se igrati te četvero djece da vole i jedno i drugo.

Što se tiče dječaka njih pet je odgovorilo da vole sami smisliti igru isto kao i djevojčice. Dvije djevojčice vole da im netko odredi što će se igrati. Tri dječaka i jedna djevojčica vole i jedno i drugo.

Tablica 13. Voliš li sam smisliti igru ili da ti netko drugi odredi što ćeš se igrati

Odgovor:	Dječaci	Djevojčice
Volim sam smisliti	5	5
Da mi netko odredi		2
Oba dvoje	3	1

I posljednje pitanje koje je glasilo „Koje bi igre više volio igrati u vrtiću?“ Dva dječaka je spomenulo igru nogomet, a po jedan odgovor su igre: memory, graničar, skrivača, Alias, monopoly, da istražuju cvijeće i ostalo, da više glume u predstavi. Iznenadujuće jedan dječak

je odgovorio da mu je sve dobro. Djevojčice su odgovorile slijedeće: ples ringa raja i ples Igra kolo, zatim igre s kartama, glazbene stolice, vrući krumpir, crtanje uz pomoć tempera, izrađivati razne stvari i dvije djevojčice su odgovorile kako bi voljele više igrati skrivača u vrtiću. A jedna djevojčica je odgovorila kako bih voljela da u vrtiću ima šah, jer bi ga voljela igrati u vrtiću.

Tablica 14. Koje bi se igre više volio igrati u vrtiću

Odgovori:	Dječaci	Djevojčice
Ples ringa raja		1
Ples igra kolo		1
Nogomet	2	
Memory	1	
Igre s kartama		1
Glazbene stolice		1
Vrući krumpir		1
Crtati s temperama		1
Izrađivati nešto		1
Da ima šaha u vrtiću		1
Graničara	1	
Skrivača	1	2
Alias	1	
Gluma u predstavi	1	
Monopoly	1	
Da istražujemo	1	
Ništa sve mi je dobro	1	

6. Rasprava i zaključak

U provedenom istraživanju sudjelovalo je sveukupno šesnaestero djece. Od toga je bilo osam djevojčica i osam dječaka u dobi od pet do sedam godina. Istraživanje se provelo pitanjima otvorenih tipova vezanih uz igru. Temeljni cilj istraživanja je bilo ispitati mišljenja djece rane i predškolske dobi o igri. S prvom hipotezom se očekivalo da se djeca vole igrati te da imaju svoju najdražu igru i da svi igraju igre s pravilima. Što nakraju potvrđuju i rezultati gdje je svih šesnaestero djece potvrdilo da se vole igrati. Djeci je najdraža igra društvena igra poput: skrivača i nogometa ali i zasebne poput crtanja. Što se tiče igara s pravilima, na žalost ne igraju sva djeca takvu vrstu igre čak njih četvero je odgovorilo da uopće ne igraju igre s pravilima, a jedanaestero djece je odgovorilo da igra. Nadalje, je bilo potrebno ispitati koje igre djeca igraju u vrtiću iz toga je proizašla hipoteza da djeca igraju mnogobrojne igre u vrtiću što nakraju potvrđuju i rezultati jer su djeca zaista puno igara nabrojali poput: memory, graničara, nogometa, u kuhinji, razne igre s loptom, špijuna, policajca i lopova, skrivača, pogodi tko si i dr. Treći cilj je saznati koje igre djeca igraju kod kuće i s kime se igraju. Rezultati su pokazali da se 50% djece igra s mamom i tatom i 49% s bratom i sestrom. Odnosno osmero djece se igra s roditeljima, sedmero djece se igra s bratom ili sestrom i jedno dijete se igra samo. Igre koje djeca igraju kod kuće su memory, crtanje, skrivača, šah, križić-kružić, čovječe ne ljuti se i dr. Što potvrđuje hipotezu da se djeca igraju kod kuće najčešće s roditeljima odnosno sa svojom obitelji.

Četvrtom hipotezom se očekuje da se djeca izvan obitelji igraju sa svojim prijateljima vani na zraku što zapravo potvrđuju i sami rezultati. Naime, petnaestero djece je odgovorilo kako se igraju s prijateljima, dok je jedno dijete odgovorilo da se igra samo. Mjesto na kojemu se igraju je vani na zraku što je odgovorilo trinaestero djece, dok je jedno dijete odgovorilo u zatvorenom prostoru i dvoje djece da se igraju i vani na zraku i unutra. Te posljednja hipoteza s kojom se očekuje da su djeca kreativna u smišljanju igre čiji je cilj bio saznati koliko su zapravo djeca kreativna u kreiranju igre. Iznenađujuće što je jedno dijete na pitanje „Koje bi igre više volio igrati u vrtiću?“ odgovorilo da bi volio da ima šaha u vrtiću kako bi mogao igrati, zatim da bude više glume u predstavi te da istražuju cvijeće i druge stvari samo su od nekih kreativnih aktivnosti koja su djeca nabrojala.

Stoga možemo zaključiti kako je djeci doista važna i bitna igra, nezaobilazan element u djetinjstvu. Koji bi mi odrasli trebali podržavati, podupirati te kreirati i nadopunjavati igre kako bi djeci bile što zanimljivije i atraktivnije.

Igra ima svoju specifičnu funkciju, dijete se aktivno angažira u njoj te razvija svoj psihički i tjelesni razvoj. (M. Duran ,1995)

7. Literatura

1. Aladrović Slovaček, K. (2019). *Od usvajanja do učenja hrvatskog jezika*. Zagreb: Alfa
2. Aladrović Slovaček, K. (2018.). *Kreativne jezične igre*. Zagreb: Alfa d.d.
3. Apel, K. i Masterson, J.J. (2004). *Jezik i govor od rođenja do šeste godine*. Zagreb: Ostvarenje.
4. Cimaš A. (2015.). *Poticanje razvoja govora uz Baby signs. Dijete, vrtić, obitelj*, 20 (77/78), 24-25. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/169923>, zadnji pristup 07.08.2023
5. Cvijić A. (1895.). *Rukovođ za zabavišta*. Zagreb: HPKZ.
6. Došen Dobud, A. (2016). *Dijete- istraživač i stvaralac*. Zagreb: Alinea.
7. Duran M. (1995.) *Dijete i igra*. Jastrebarsko: Naklada slap
8. Đurić A. (2009.). *Važnost igre u nastavnom procesu*. Hrčak.
9. Hrvatska enciklopedija (2003.) Zagreb. Leksikografski zavod M. Krleža
10. Nikolić Staniša (1985). *Svijet dječje psihe*. Zagreb
11. Pavličević – Franić, D. (2005). *Komunikacijom do gramatike*. Zagreb: Alfa d.d.
12. Peti-Stantić A. i Velički V. (2008). *Jezične igre za velike i male*. Zagreb: Alfa d.d.
13. Posokhova I. (2005). *Izgovor: kako ga poboljšati*. Zagreb: Ostvarenje d.o.o.
14. Prebeg- Vilke M. (1991.). *Vaše dijete i jezik*. Zagreb: Školska knjiga.
15. Stančić V.- Ljubešić, M. (1994): *Jezik, govor, spoznaja*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.
16. Šego, J. (2009). Utjecaj okoline na govorno komunikacijsku kompetenciju djece; Jezične igre kao poticaj dječjemu govornom razvoju. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/165964> , zadnji pristup 06.08.2023.
17. Šikic, N. i Ivičević-Desnica, J. (1988.). *Govorno jezični razvoj i njegovi problem*. Govor, 5 (1), 63-81. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/176801> , zadnji pristup 7.8.2023

18. Škarić I. (1988.). *U potrazi za izgubljenim govorom*. II. dopunjeno izdanje .
Zagreb: Školska knjiga.
19. Velički V. i Katarinčić I. (2011). *Stihovi u pokretu*. Zagreb: Alfa d.d.
20. Vygotski L. (1962.,1977): *Thought and language*. Cambridge: M.I.T. Press

8. Popis tablica

Tablica 1 Vrste igre s obzirom na spoznajnu razinu, prema Došen Dobud, 2016.....	16
Tablica 2. Vrste igre s obzirom na socijalnu razinu, prema Došen Dobud, 2016.	16
Tablica 3. Vole li se djeca igrati.....	20
Tablica 4. Koja je djeci najdraža igra.....	21
Tablica 5. Igraš li igre sa pravilima.....	22
Tablica 6. Nabroji igre s pravilima koje igraš.....	22
Tablica 7. Nabroi mi igre koje se igraš u vrtiću	24
Tablica 8. Igrate li se doma	25
Tablica 9. S kim se igrate kod kuće	25
Tablica 10. Nabroji igre koje se igraš kod kuće	27
Tablica 11. Voliš li se igrati sam ili s prijateljima.....	27
Tablica 12. Voliš li se više igrati vani na zraku ili unutra	29
Tablica 13. Voliš li sam smisliti igru ili da ti netko drugi odredi što ćeš se igrati.....	29
Tablica 14. Koje bi se igre više volio igrati u vrtiću.....	30

Izjava o samostalnoj izradi rada

Izjavljujem da je ovaj završni rad rezultat mogega rada, te da se u njegovoj izradi nisam koristila drugim izvorima osim onima koji su u njemu navedeni.

(vlastoručni potpis studenta)